

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

04.10.2018.

Nr.113

(prot. Nr.42, 1.p)

Par ieguldījumu izmaksu sadali kopīgu interēšu projektam „Inčukalna pazemes gāzes krātuves darbības uzlabošana”

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2018.gada 25.septembrī saņēma Latvijas vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas operatora akciju sabiedrības „Conexus Baltic Grid”, vienotais reģistrācijas numurs: 40203041605, juridiskā adrese: Aristida Briāna iela 6, Rīga, LV-1001 (turpmāk – AS „Conexus Baltic Grid”), iesniegumu Nr.01-7/783 ar ieguldījumu pieprasījumu un priekšlikumu pārrobežu izmaksu sadalījumam kopīgu interēšu projektam Nr.8.2.4. „Inčukalna pazemes gāzes krātuves darbības uzlabošana” (turpmāk – Projekts Nr.8.2.4.) ar pielikumiem un pamatojumu atbilstoši Regulatora 2017.gada 16.marta lēmuma Nr.1/7 „Dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika”¹ (turpmāk – Metodika) 12.punktam regulējamo aktīvu bāzē iekļaut Projekta Nr.8.2.4. ietvaros radušās pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas (turpmāk – ieguldījumu pieprasījums).

Regulators konstatē

1. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.aprīļa Regulai (ES) Nr.347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr.713/2009, Regulu (EK) Nr.714/2009 un Regulu (EK) Nr.715/2009 (turpmāk – Regula 347/2013) Projekts Nr.8.2.4. ietilpst Regulas 347/2013 I pielikuma 2.punktā noteiktā prioritārā gāzes koridora Baltijas enerģētikas tirgus starpsavienojuma plānā gāzes jomā²: gāzes infrastruktūra, lai novērstu trīs Baltijas valstu un Somijas izolētību un atkarību no viena piegādātāja, attiecīgi

¹ Regulatora metodika pieejama šeit:

<https://likumi.lv/ta/id/289527-dabasgazes-uzglabšanas-pakalpojuma-tarifu-aprekinasanas-metodika>

² Informācija ir publicēta Eiropas Komisijas tīmekļvietnē:

<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/trans-european-networks-energy/baltic-energy-market-interconnection-plan>

stiprinātu iekšējā tīkla infrastruktūru un palielinātu piegāžu diversifikāciju un drošību Baltijas jūras reģionā.

2. Eiropas Komisija un Baltijas jūras reģiona valstis (Dānija, Vācija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Somija un Zviedrija) 2015.gada 8.jūnijā parakstīja kopēju saprašanās memorandu par aktualizētu Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojuma plānu (turpmāk – BEMIP), kurā vienojās par atvērtu, konkurētspējīgu un pilnībā integrētu reģionāla enerģijas tirgus izveidi Baltijas jūras reģionā gāzes nozarē, kura sasniegšanai nepieciešams paātrināt un efektīvāk koordinēt noteiktu infrastruktūras projektu īstenošanu.
3. Atbilstoši Regulas 347/2013 3.panta 4.punktam Eiropas Komisija 2017.gada 23.novembrī pieņēma Eiropas Komisijas deleģēto Regulu (ES) Nr.2018/540³, ar ko attiecībā uz Savienības kopīgu interešu projektu sarakstu groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.347/2013 (turpmāk – Regula 2018/540). Ar Regulu 2018/540 Eiropas Komisija apstiprināja kopīgo interešu projektu (turpmāk – KIP) sarakstu, kurā ir ietverts Inčukalna pazemes gāzes krātuves darbības uzlabošanas projekts Nr.8.2.4. Projekts Nr.8.2.4. ietilpst projektu kopā Nr.8.2. „Infrastruktūras modernizācija Baltijas jūras reģiona austrumdaļā”, kurā ietilpst arī gāzes pārvades infrastruktūras projekti Nr.8.2.1. „Latvijas un Lietuvas starpsavienojuma uzlabošana” un Nr.8.2.2. „Igaunijas un Latvijas starpsavienojuma uzlabošana”. Atbilstoši Regulas 2018/540 preambulas 3.punktā noteiktajam Projekta Nr.8.2.4. iekļaušana KIP sarakstā apliecina tā atbilstību Regulas 347/2013 4.pantā noteiktajiem KIP kritērijiem.
4. Regulas 347/2013 4.pantā ir noteikti šādi KIP kritēriji:
 - 4.1. projekts ir nepieciešams vismaz vienam no energoinfrastruktūras prioritārajiem koridoriem un jomām;
 - 4.2. iespējamie kopējie projekta ieguvumi, kas izvērtēti saskaņā ar attiecīgajiem Regulas 347/2013 4.panta 2.punktā noteiktajiem specifiskajiem kritērijiem, pārsniedz tā izmaksas, tostarp ilgākā termiņā; un
 - 4.3. projekts atbilst jebkuram no šādiem kritērijiem:
 - 4.3.1. iesaista vismaz divas dalībvalstis, tieši šķērsojot divu vai vairāku dalībvalstu robežu;
 - 4.3.2. atrodas vienas dalībvalsts teritorijā, un tam ir ievērojama pārrobežu ietekme, kā izklāstīts Regulas 347/2013 IV pielikuma 1.punktā;
 - 4.3.3. šķērso vismaz vienas dalībvalsts un Eiropas Ekonomikas zonas valsts robežu.
5. Atbilstoši Regulas 347/2013 3.panta 6.punktam KIP, kas iekļauti ar Regulu 2018/540 apstiprinātajā sarakstā, kļūst par attiecīgo reģionālo ieguldījumu plāna daļu un par attiecīgā valsts tīkla desmit gadu attīstības plāna daļu, un par citu attiecīgo valsts infrastruktūras plānu daļu. Minētajiem projektiem piešķir augstāko iespējamo prioritāti katrā no minētajiem plāniem.
6. Projekts Nr.8.2.4. ir ietverts BEMIP Reģionālajā gāzes ieguldījumā 2017.gada plānā (turpmāk – BEMIP GRIP 2017)⁴, Eiropas gāzes pārvades sistēmas operatoru tīkla (turpmāk – ENTSO-G) Kopienas gāzes tīkla attīstības 10 gadu 2017.gada plānā (turpmāk

³ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.090.01.0038.01.LAV&toc=OJ:L:2018:090:TOC

⁴ <https://www.entsog.eu/publications/gas-regional-investment-plan-grips#BEMIP>

- TYNDP-2017)⁵ un Kopienas gāzes tīkla attīstības 10 gadu 2018.gada plāna (turpmāk – TYNDP-2018) projektā ar Nr.UGS-N-374 „Inčukalna pazemes gāzes krātuves uzlabošana”⁶.
7. Projekta Nr.8.2.4. ietvaros ir plānots uzlabot Inčukalna pazemes gāzes krātuves virszemes iekārtas, palielinot to jaudu, uzstādīt papildu gāzes pārsūknēšanas iekārtas, palielināt esošo gāzes iesūkņēšanas iekārtu jaudu, kas samazinās siltumnīcefekta gāzu un citu vielu emisiju, deggāzes patēriņu un palielinās iekārtu ražīgumu, kā arī palielināt 36 urbumu ražīgumu, kas nodrošinās stabilas dabasgāzes piegādes Latvijai un reģionam.
 8. Atbilstoši Regulas 347/2013 2.pantā ietvertajai termina „projekta virzītājs” definīcijai Projekta Nr.8.2.4. virzītājs ir Latvijas vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators AS „Conexus Baltic Grid”, kas iesniedza ieguldījumu pieprasījumu Latvijas nacionālajai regulatīvajai iestādei – Regulatoram, ievērojot Regulas 347/2013 12.panta 3.punktā noteikto ieguldījumu pieprasījuma iesniegšanas pienākumu.
 9. AS „Conexus Baltic Grid” ieguldījumu pieprasījums Projektam Nr.8.2.4. ietver šādu Regulas 347/2013 12.panta 3.punktā noteiktu informāciju:
 - 9.1. informāciju, kas apliecina Projekta Nr.8.2.4. gatavības pakāpi:
 - 9.1.1. Projekts Nr.8.2.4. ir ietverts BEMIP GRIP 2017 un TYNDP – 2017 (skat. šā lēmuma konstatējošās daļas 6.punktu);
 - 9.1.2. 2016.gadā Eiropas Komisijas uzdevumā tika veikts Igaunijas, Somijas, Latvijas un Lietuvas gāzes sistēmas riska novērtējums, ko veica Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (JRC – *Joint Research Centre*), un tika secināts, ka Inčukalna pazemes gāzes krātuves, kas darbojas kā aktīvs spiediena kontroles mehānisms, darbības elastīgumam ir būtiska nozīme reģionālās dabasgāzes apgādes drošuma nodrošināšanā un darbības elastīgums ir atkarīgs no dabasgāzes daudzuma krātuvē. Savukārt 2017.gadā AS „Ramboll” (ar Eiropas Komisijas līdzfinansējumu) veiktajā novērtējumā tika izpētīta iespēja palielināt Inčukalna pazemes gāzes krātuves elastīgumu un izmantot to kā stratēģisko gāzes krātuvi (ieguldījumu pieprasījuma 11.lappuse „Projekta apraksts”);
 - 9.1.3. Projekta Nr.8.2.4. realizācija uzlabos dabasgāzes izņemšanas ātrumu un papildinās tehnoloģiskās iespējas ar dabasgāzes komprimēto izņemšanu. Jauns kompresors ļaus veikt dabasgāzes izņemšanu no krātuves neatkarīgi no spiediena tajā un palielināt spiedienu izejas cauruļvadā no krātuves, kas palielinās dabasgāzes piegādes drošumu Latvijā un Baltijas jūras reģionā, kā arī krātuves ierīču darbības efektivitāti, kas ir nozīmīgs aspekts vienotā Baltijas dabasgāzes tirgus nodrošināšanā (ieguldījumu pieprasījuma 12.–14.lappuse „Projekta apraksts”);
 - 9.1.4. Projektam Nr.8.2.4. ir veikta priekšizpēte, hidrauliskie testi, tehnisko risinājumu izstrāde, veicamo aktivitāšu izmaksu izvērtēšana un izstrādāts īstenošanas plāns (ieguldījumu pieprasījuma 15.–19.lappuse „Detalizēts projekta īstenošanas plāns”);
 - 9.1.5. Projektam Nr.8.2.4. ir projekta virzītāja piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums (CBCA – *Cross-Border Cost Allocation proposal*). Piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums paredz, ka visas ar ieguldījumu Inčukalna pazemes gāzes krātuvē saistītās izmaksas sedz Latvijas vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas

⁵ <https://www.entsog.eu/publications/tyndp/2017>

⁶ <https://www.entsog.eu/publications/tyndp/2018>

- operators (ieguldījumu pieprasījuma 9., 45., 46.lappuse „Pārrobežu izmaksu sadalījums”);
- 9.1.6. Projekta Nr.8.2.4. būvniecības darbu sākums ir atkarīgs no Eiropas Komisijas lēmuma un lēmuma datuma par līdzfinansējuma piešķiršanu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 11.decembra Regulas (ES) Nr.1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr.913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr.680/2007 un Regulu (EK) Nr.67/2010 (turpmāk – CEF Regula) ietvaros;
- 9.2. Projekta Nr.8.2.4. izmaksu un ieguvumu analīze (turpmāk – CBA) atbilst ENTSO-G TYNDP-2017. CBA aprēķini un rezultāti ir ietverti ieguldījumu pieprasījumā (33.–44.lappuse) un tam pievienotajos pielikumos (49., 50.lappuse) atbilstoši Regulas 347/2013 11.pantā minētajai Eiropas Komisijas apstiprinātajai CBA metodoloģijai. Atbilstoši CBA pozitīva ietekme ir visām Baltijas valstīm, Projekta Nr.8.2.4. kopējo ieguvumu novērtējums visām Baltijas valstīm ir 169,4 milj. EUR (diskontētā vērtībā) 20 gadu periodā (2026.–2046.gadam). Latvija ir galvenā ieguvēja no Projekta Nr.8.2.4. īstenošanas, Latvijas ieguvums veido 89% jeb 150,8 milj. EUR (diskontētā vērtībā 20 gadu periodā (2026.–2046.gadam)) no kopējiem Projekta Nr.8.2.4. ieguvumiem, savukārt Lietuvas un Igaunijas ieguvums attiecīgi katrai valstij nepārsniedz 10%. Projekta virzītāja piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums atbilst ieguldījumu apjomam Inčukalna pazemes gāzes krātuvē, kur izmaksas sedz Latvijas vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators;
- 9.3. ENTSO-G reģionālās grupas veiktajā izpētē aprēķināti katras Baltijas valsts ieguvumi no Projekta Nr.8.2.4., kas saistīti ar konkurences veicināšanu (*Competition, SCoWC-saved costs on working capital*) un apgādes drošuma palielināšanu (*SoS-security of supply, SCoGD-saved costs of gas disruptions*). Ieguvumi, kas saistīti ar konkurences veicināšanu 20 gadu periodā (2026.–2046.gads) pēc projekta īstenošanas aprēķināti 89,8 milj. EUR (diskontētā vērtībā), izmantojot Pasaules Bankas nākotnes cenas prognozi dabasgāzei. Savukārt ar apgādes drošuma palielināšanu saistītie ieguvumi attiecīgajā periodā aprēķināti 79,6 milj. EUR (diskontētā vērtībā). Aprēķinā izmantota ENTSO 2017.gada dabasgāzes pieprasījuma scenāriju „Zaļā revolūcija”, „Zaļā attīstība” un „Zilā pāreja” vidējā vērtība, kā arī ENTSO pieņēmumi attiecībā uz nepiegādāto dabasgāzes daudzumu vienai dienai un divu nedēļu dabasgāzes piegādes pārtraukumu. Latvijai ar konkurences veicināšanu saistītais ieguvums aprēķināts 71,9 milj. EUR (diskontētā vērtībā), savukārt ar apgādes drošuma palielināšanu saistītais ieguvums aprēķināts 78,9 milj. EUR (diskontētā vērtībā) 20 gadu periodā (2026.–2046.gadam);
- 9.4. Projekta Nr.8.2.4. finanšu analīze un izraudzītais finansēšanas variants ietverts ieguldījumu pieprasījuma 7., 26.–32., 48.lappusē;
- 9.5. Projekta virzītājs ir aprēķinājis Projekta Nr.8.2.4. vidējo ietekmi laika posmā no projekta uzsākšanas līdz visu tā ietvaros realizēto objektu nodošanai ekspluatācijā 2025.gadā uz dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksām, salīdzinot tās ar 2018.gada dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksām atbilstoši dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifiem⁷ (ieguldījumu pieprasījuma 47.lappuse):
- 9.5.1. Projekta Nr.8.2.4. īstenošanas plānotās kopējās kapitālās izmaksas 88 milj. EUR apmērā bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma tiks segtas no AS „Conexus Baltic

⁷ Regulatora 2018.gada 26.aprīļa lēmums Nr.47 „Par akciju sabiedrības AS „Conexus Baltic Grid” dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifiem” pieejama šeit:
<https://www.sprk.gov.lv/uploads/doc/LemumsN047D26042018.pdf>

Grid” pašu kapitāla un aizņemtā kapitāla, attiecīgi dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksas vidēji palielinot par 33% (ieguldījumu pieprasījuma 47.lappuse);

- 9.5.2. Ja Eiropas Savienības līdzfinansējums CEF Regulas ietvaros Projekta Nr.8.2.4. īstenošanai tiek piešķirts 50% apmērā, dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksas vidēji pieaug par 18% (ieguldījumu pieprasījuma 47.lappuse);
- 9.6. Ievērojot Regulas 347/2013 12.panta 4.punktā noteikto, Regulatoram sešu mēnešu laikā no dienas, kad ir saņemts ieguldījumu pieprasījums, jāpieņem lēmums par ieguldījumu izmaksu sadali, kas jāsedz vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram saistībā ar projektu, un par izmaksu iekļaušanu tarifos. Atbilstoši minētajai normai Regulators var nolemt sadalīt tikai daļu no izmaksām vai var nolemt sadalīt izmaksas starp vairākiem kopīgu interešu projektiem, kas ietilpst vienā projektu kopumā.
10. Atbilstoši Regulas 347/2013 12.panta 5.punktam Regulators lēmumu par izmaksu sadalījumu nosūta Energoregulatoru sadarbības aģentūrai (turpmāk – ACER) kopā ar visu attiecīgo informāciju par lēmumu.
11. Regulators, pieņemot lēmumu par Projekta Nr.8.2.4. ieguldījumu izmaksu sadali, ņem vērā ACER 2015.gada 18.decembra Rekomendācijā Nr.05/2015⁸ par labo praksi ieguldījumu pieprasījuma izvērtēšanā (turpmāk – Rekomendācija) ietvertos ieteikumus ieguldījumu pieprasījumu izvērtēšanā un Regulatora metodoloģiju un kritērijus ieguldījumu novērtēšanai gāzes infrastruktūras projektos⁹ (turpmāk – Regulatora metodoloģija un kritēriji). Par Projektu Nr.8.2.4. nav nepieciešams pieņemt Regulas 347/2013 12.panta 4.punktā noteiktos koordinētos lēmumus. Ieguvums (ieguvums mīnus izmaksas) no Projekta Nr.8.2.4. īstenošanas katrai Baltijas valstij (Latvija, Lietuva, Igaunija) ir pozitīvs, un līdz ar to nav nepieciešamas kompensācijas starp Baltijas vai citām valstīm.
12. Atbilstoši Rekomendācijai, kā arī Regulatora metodoloģijai un kritērijiem Regulators, pieņemot lēmumu par Projekta Nr.8.2.4. ieguldījumu izmaksu sadali, lemj par Projekta Nr.8.2.4. sagaidāmo efektīvo investīciju izmaksu attiecināšanu pilnā apmērā.
13. Atbilstoši Regulatora 2017.gada 16.marta lēmumam Nr.1/7 „Dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika”¹⁰ (turpmāk – Metodika) dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifu aprēķinā iekļauj izmaksas, kas saistītas ar regulējamo aktīvu bāzi (turpmāk –RAB) un uzglabāšanas pakalpojuma sniegšanu. Tarifu aprēķinā netiek iekļautas pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas un pamatlīdzekļu vērtības daļa, kas finansēta no Eiropas Savienības līdzfinansējuma. Lai nodrošinātu atbilstošus stimulus, kas piešķirti saskaņā ar Regulas 347/2013 13.pantu, Regulējamo aktīvu bāzē var iekļaut kopējo interešu projektos radušās pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, ja, izstrādājot kopējo interešu projektu, tā virzītājs ir pamatojies šāda stimula nepieciešamību un iekļāvis šā stimula

⁸ Rekomendācija publicēta ACER tīmekļvietnē:

http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Recommendations/ACER%20Recommendation%2005-2015.pdf

⁹ Regulatora metodoloģija un kritēriji pieejami šeit:

<https://www.sprk.gov.lv/uploads/doc/MetodologijaInfrastrukturaregulaSept2015.pdf>

¹⁰ Regulatora metodika pieejama šeit:

<https://likumi.lv/ta/id/289527-dabasgazes-uzglabšanas-pakalpojuma-tarifu-aprekinasanas-metodika>

papildu ieguvumus projekta izmaksu un ieguvumu analizē un Regulators ir pieņēmis lēmumu par šāda stimula piešķiršanu.

14. Projekta Nr.8.2.4. virzītājs ieguldījumu pieprasījumā ir lūdzis Regulatoru pieņemt lēmumu par Projekta Nr.8.2.4. pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksu iekļaušanu sistēmas operatora RAB, pamatojot to ar šādiem apstākļiem:
 - 14.1.Nav panākta vienošanās par Baltijas valstu un Somijas dabasgāzes tirgus darbības pamatprincipiem, attiecīgi no tā, kāds tirgus modelis un ar to saistītā ieejas/izejas tarifu struktūra tiks izveidota, var ievērojami mainīties pārrobežu dabasgāzes plūsmas, kas rada Projekta Nr.8.2.4. īstenošanas paaugstinātu riska līmeni ieņēmumiem.
 - 14.2.Projektā Nr.8.2.4. paredzēts, ka būtiska ieguldījumu daļa tiks segta no aizņemtā kapitāla, par kuru attiecīgi lēmumu pieņem, izvērtējot atmaksas riskus un kapitāla atdeves laiku. Tā kā tieši aizņemtā kapitāla Projekta Nr.8.2.4. realizācijā tiks izmantots vispirms, tad ieguldījumu (nepabeigtās būvniecības stadijā) tūlītēja iekļaušana regulējamā aktīvu bāzē ļaus veikt aizņemtā kapitāla ātrāku atmaksu.
15. Regulators 2018.gada 25.septembrī rīkoja konsultāciju ar AS „Conexus Baltic Grid”. Konsultāciju rezultātā no AS „Conexus Baltic Grid” tika saņemti skaidrojumi par CBA un piedāvāto ieguldījumu izmaksu sadali Projektam Nr.8.2.4., ar tā īstenošanu saistītajiem riskiem, papildu informācija atbilstoši ACER Rekomendācijai, kā arī papildu informācija par Projekta Nr.8.2.4. ietekmi uz dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksām.
16. Projekta Nr.8.2.4. kopējās izmaksas ir 88,0 milj. EUR. Projekta Nr.8.2.4. virzītājam jāpieprasa Eiropas Savienības līdzfinansējums CEF Regulas ietvaros 2018.gada otrajā priekšlikumu iesniegšanas termiņā.
17. Atbilstoši Regulas 347/2013 12.panta 5.punktā noteiktajam un ievērojot Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹daļu un likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pantā noteikto, Regulators, apstiprinot dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifus, ņem vērā faktiskās izmaksas, kas radušās Projekta Nr.8.2.4. virzītājam – AS „Conexus Baltic Grid” – ieguldījumu rezultātā, ciktāl šīs izmaksas ir tehnoloģiski un ekonomiski nepieciešamas dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma efektīvai sniegšanai.
18. AS „Conexus Baltic Grid” pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes 2018.gada 4.oktobra sēdē aicināja atbalstīt ieguldījumu pieprasījumā ietvertu izmaksu sadalījumu un pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksu iekļaušanu sistēmas operatora RAB.

Regulators secina

1. Projekts Nr.8.2.4. ir daļa no BEMIP, ir ietverts BEMIP GRIP 2017 un ENTSO-G TYNDP-2017 ar Nr.UGS-N-374 „Inčukalna pazemes gāzes krātuves uzlabošana” un KIP sarakstā ar Nr.8.2.4. un ir nozīmīgs infrastruktūras projekts, kuru AS „Conexus Baltic Grid” nepieciešams īstenot, lai sekmētu vienotā Baltijas un Somijas dabasgāzes tirgus izveidi un reģionālās dabasgāzes apgādes drošību. Projekta Nr.8.2.4. īstenošana, paredzot Inčukalna pazemes gāzes krātuves darbības uzlabošanu un jaunu iekārtu uzstādīšanu, palielinās virszemes iekārtu jaudas, to ražīgumu, samazinās siltumnīcefekta gāzu un citu vielu emisijas un deggāzes patēriņu. Savukārt palielinot urbumu ražīgumu, tiks

nodrošinātas stabilas dabasgāzes piegādes Latvijai un Baltijas reģionam, nodrošinot optimālu, efektīvu un konkurētspējīgu dabasgāzes tirgus darbību Baltijas valstīs un tālāku tā apvienošanu ar Somijas dabasgāzes tirgu un kontinentālās Eiropas dabasgāzes tirgiem.

2. Atbilstoši CBA metodoloģijai, kas tika izstrādāta saskaņā ar Regulas 347/2013 11.pantu un izmantota, izstrādājot TYNDP-2017, CBA ir veikta projektam Nr.UGS-N-374 „Inčukalna pazemes gāzes krātuves uzlabošana”, identificējot ieguvumus no ekonomiskā, sociālā un vides viedokļa Latvijā, Lietuvā un Igaunijā no Projekta Nr.8.2.4. īstenošanas.
3. Projekta Nr.8.2.4. pārrobežu izmaksu sadalījuma priekšlikums atbilstoši ieguldījumu pieprasījumam (9., 45., 46.lappuse „Pārrobežu izmaksu sadalījums”) neietver citas Baltijas valstis, jo Projekta Nr.8.2.4. ieguvumi Lietuvai un Igaunijai ir zem 10% no kopējiem projekta ieguvumiem, kas atbilst ACER Rekomendācijā noteiktajam nozīmīguma sliekšnim.
4. Regulators, ņemot vērā CBA ietvaros veikto galveno ievaddatu un citu būtisko parametru jutīguma izvērtējumu, secina, ka, neīstenojot Projektu Nr.8.2.4., netiek sasniegti BEMIP izvirzītie mērķi – novērst Baltijas valstu un Somijas izolāciju un to atkarību no viena dabasgāzes piegādātāja, stiprināt iekšējo dabasgāzes infrastruktūru un palielināt piegādes avotus un drošību Baltijas jūras reģionā.
5. Atbilstoši Regulai 347/2013, izvērtējot ieguldījumu pieprasījumā ietverto informāciju un saņemto papildu informāciju, kuru iesniedzis projekta virzītājs, Projekts Nr.8.2.4. ir sasniedzis pietiekamu gatavības pakāpi.
6. Projekta Nr.8.2.4. mērķis ir paplašināt krātuves darbību, lai Inčukalna pazemes gāzes krātuve varētu saglabāt savu funkcionalitāti pēc spiediena palielināšanas Baltijas dabasgāzes pārvades sistēmā. Galvenais ieguvums no Projekta Nr.8.2.4. īstenošanas ir spēja samazināt izņemšanas jaudas atkarību no gāzes rezervju apjoma Inčukalna pazemes gāzes krātuvē.
7. Projekta Nr.8.2.4. īstenošana bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma palielinās dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksas par 33%, kas var radīt nākotnes riskus Baltijas reģiona dabasgāzes tirgotāju piesaistei dabasgāzes uzglabāšanai Inčukalna dabasgāzes krātuvē. Savukārt kopā ar Latvijas teritorijā realizējamo KIP Nr.8.2.1. „Latvijas un Lietuvas starpsavienojuma uzlabošana” (skat. šā lēmuma konstatējošās daļas 3.punktu) dabasgāzes piegādes izmaksu pieaugums var ietekmēt dabasgāzes lietotāju spēju veikt norēķinus par saņemtajiem dabasgāzes pārvades sistēmas un uzglabāšanas pakalpojumiem. Ņemot vērā gan komersantu, gan mājsaimniecību jutību pret nozīmīgām dabasgāzes piegādes pakalpojumu izmaksu izmaiņām, Projekta Nr.8.2.4. izmaksu iekļaušana dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifos pilnā apmērā (bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma) samazinās novērtēto Projekta Nr.8.2.4. ieguvumu Latvijā, un rezultātā projekta īstenošana pilnā apjomā būs jāpārskata, piemērojot tādu projekta īstenošanas termiņus un tehniskos risinājumus, kuri būs samērojami ar pieļaujamo dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksu kāpumu noteiktos laika periodos.
8. Ņemot vērā šā lēmuma secinājumu daļas 1.–7.punktu, Projekta Nr.8.2.4. virzītāja piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums ir pamatots, un 100% no kopējām Projekta Nr.8.2.4. izmaksām 88,0 milj. EUR (turpmāk – Projekta Nr.8.2.4. izmaksas) apmērā tiek attiecinātas uz Latviju, neparedzot Projekta Nr.8.2.4. izmaksu attiecināšanu uz Lietuvu un Igauniju.

9. Regulators, izvērtējot projekta virzītāja prasību stimula – projekta pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksu iekļaušanu sistēmas operatora RAB – piešķiršanai, secina, ka AS „Conexus Baltic Grid” nav pietiekoši pamatojusi stimula nepieciešamības ekonomisko pamatojumu ar atbilstošiem aprēķiniem. Nav novērtēts iespējamais paaugstinātā riska līmenis un tā iespējamā ietekme uz ieņēmumiem saistībā ar nākotnes Baltijas valstu un Somijas dabasgāzes tirgus modeļiem un ar to saistītajiem ieejas/izejas tarifiem. No iesniegtās informācijas nav arī secināms, kādā veidā un apmērā papildu stimulu ietekmē AS „Conexus Baltic Grid” spēju segt projekta ietvaros piesaistīto līdzekļu saistības. Turklāt projekta laikā izveidoto pamatlīdzekļu nodošana ekspluatācijā plānota pakāpeniski, kas samazina nepabeigtās celtniecības objektu izmaksu apmēru. Ņemot vērā iepriekš minēto, Regulators secina, ka stimula piešķiršanai nav pietiekama pamata.
10. Ņemot vērā šā lēmuma secinājumu daļas 8. un 9.punktu un to, ka projekta virzītājs plāno piesaistīt Eiropas Savienības līdzfinansējumu CEF Regulas ietvaros 50% apmērā no Projekta Nr.8.2.4. izmaksām, projekta virzītājs AS „Conexus Baltic Grid” sedz 50% no Projekta Nr.8.2.4. kopējām izmaksām, neparedzot Latvijai un Lietuvai segt projekta īstenošanas izmaksas Latvijas teritorijā.

Pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta pirmās daļas 9.punktu un otro daļu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr.713/2009, Regulu (EK) Nr.714/2009 un Regulu (EK) Nr.715/2009 12.pantu, Enerģētikas likuma 3.pantu, Administratīvā procesa likuma 55.panta 1.punktu, 63.panta pirmās daļas 2.punktu un 65.panta trešo daļu,

padome nolemj:

1. Projekta Nr.8.2.4. pārrobežu izmaksu sadalījumā Projekta Nr.8.2.4. kopējās izmaksas tiek 100% apmērā attiecinātas uz Latviju, un tās sedz AS „Conexus Baltic Grid”, neparedzot projekta izmaksu attiecināšanu uz Lietuvu un Igauniju;
2. ja Projekta Nr.8.2.4. īstenošanas gaitā vidējā ietekme par periodu no 2019. līdz 2026.gadam uz dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksām pārsniedz 18%, salīdzinot tās ar 2018.gada dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma izmaksām atbilstoši dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifiem, tad projekta īstenošana ir jāpārskata;
3. nepiešķirt Projektam Nr.8.2.4. Metodikas 12.punktā ietverto stimulu;
4. ar Projekta Nr.8.2.4. īstenošanas rezultātā izveidotajiem pamatlīdzekļiem saistītās izmaksas atbilstoši Metodikai iekļauj dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifos.

Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētājs

R. Irklis